

KOMISIJA PRAVIČNOST IN MIR SŠK

Proti nasilnemu končanju življenja

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci že dlje časa opaža izvajanje ideološkega in političnega projekta, kako slovensko javnost prepričati o nujnosti uzakonitve evtanazije. Komisija se zaveda, za kako pomembna, občutljiva in usodna vprašanja gre, zato želi že na tej stopnji opozoriti na nekatera dejstva, ki jih razprava ne sme zaobiti.

I.

Tako kot je na začetku življenja človek popolnoma nemočen in izročen v veselje ali breme svoji materi, tako je tudi ob koncu življenja izročen na milost in nemilost – in tudi v breme – svojim sorodnikom ali tujim ljudem. V celoti je odvisen od kulture spoštovanja človeškega življenja.

Ta kultura pa se danes ne krepi, kar se kaže tudi v neobčutljivosti slovenske družbe, da bi dosledno skrbela za paliativno oskrbo in preprečevanje bolečine ter osamljenosti. Namesto da bi se najprej in predvsem pogovarjali o tem, kako sodržavljanom olajšati zadnje obdobje življenja, nekateri raje predlagajo razpravo o tem, kako jim pomagati, da čim prej odidejo od nas. Če k temu prištejemo še strah starostnikov, da bi v stanju neozdravljive bolezni ali bližajoče se smrti svoje sorodnike preveč obremenjevali, smo že pri izvoru želja in zelo hude duševne in moralne prisile naših onemoglih bližnjih, da svoje življenje čim prej končajo.

Mnogi strahovi zagovornikov evtanazije so neutemeljeni. Vsakdo ima pravico, da zavrne zdravljenje ali kakršno koli po-

daljševanje življenja. Zaključek umetnega vzdrževanja zgolj vegetativnega življenja z nesorazmernimi in izrednimi sredstvi ni in ni nikoli bila sporna. Tudi intenzivno lajšanje bolečine z zdravili, ki bi lahko pospešila smrt, ni moralno sporno. Moralno nedopustno pa je bolnika aktivno usmrtiti oziroma zastrupiti, četudi na njegovo željo. Da o umoru na pobudo sorodnikov, dedičev ali celo drugih zainteresiranih ne govorimo!

Kot je splav otroka po svoji uzakonitvi pred 66 leti iz izjeme kmalu postal srhljivo lahkotna rutina, tako lahko zanesljivo pričakujemo tudi, da bi se po uzakonitvi evtanazije na željo bolnika prej ali slej pojavile različne prikrite usmrtitve brez veljavne ali sploh kakršne koli zahteve bolnika. Izkušnje v deželah, kjer je evtanazija že uzakonjena, so alarmantne in predstavljajo težke kršitve temeljnih človekovih pravic, med katerimi je spoštovanje življenja na prvem mestu. Tudi zato je Parlamentarna skupščina Sveta Evrope leta 2012 nedvoumno in jasno razglasila: »Evtanazija v smislu namernega umora odvisnega človeškega bitja zaradi njegove ali njene domnevne dobrobiti bodisi z dejanjem ali opustitvijo mora biti vedno prepovedana« (Resolucija1859/2012). Gre za dosledno spoštovanje načela, da »nikomur ne sme biti življenje namerno odvzeto« (Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, 2. člen).

II.

Uzakonitev takšne prakse bi najprej še dodatno porušila absolutnost načela spoštovanja človeškega življenja. Poleg tega bi odprla vrata lahkotni in samovoljni presoji, katero življenje je vredno in katero ne. Ni zagotovila, da ne bodo nekega dne postali žrtve takšne zakonodaje tudi hudo bolni otroci in sploh vsi ljudje, katerih življenje je v nekem trenutku močno ogroženo, pa ga je z vztrajno ljubeznijo in požrtvovalnostjo mogoče rešiti. Ne bo trajalo dolgo, ko se bomo vrnili v stanje, v katerem zahodna civilizacija še ni poznala absolutne prepovedi smrtne kazni. Ne smemo si zatiskati oči tudi

pred zgodovinsko izkušnjo nacizma, ki je v koncept »nevrednega življenja« uvrstil ne le umirajoče, neozdravljivo bolne, psihično motene, ampak tudi brezdomce, Rome itn. Parlamentarna skupščina Sveta Evrope je že leta 1999 pozvala države članice, naj ohranijo prepoved usmrtitve bolnika z roko druge osebe (Priporočilo 1418). Deset let pozneje (Resolucija 1649/2009) je v zvezi z vprašanjem evtanazije ugotovila zaskrbljujoče dejstvo, da »glede na to, da v zdravstveni in socialni politiki narašča prevlada ekonomije, vse večje število ljudi nima dovolj močnih lobijev za zaščito svojih osnovnih pravic«. Ostareli, dementni in na smrt bolni so poleg nerojenih prav gotovo najbolj ranljiva skupina ljudi v naši družbi. Med močnimi in vplivnimi lobiji ter skupinami naše družbe nimajo nikogar, ki bi branil njihove pravice, med katerimi je pravica do ustrezne paliativne nege in oskrbe v končnem obdobju življenja neprimerno bolj temeljna kakor domnevna pravica do umora samega sebe. To je tudi zahteva dostojanstva človeške osebe in svetosti človeškega življenja, ki jo je treba absolutno spoštovati ne samo, ko gre za druge, ampak tudi ko gre za samega sebe. Kajti to dostojanstvo ni odvisno od ničesar in nikogar, tudi od zdravja ali bolezni ne.

III.

Uzakonitev evtanazije človeku ne daje samo pravice, da evtanazijo zase zahteva od države. Hkrati nalaga tudi zdravstveni službi, zdravnikom, sestram, farmacevtom itn., da jo izvajajo ne glede na to, da so poklicani k reševanju življenja in ne k njegovemu nasilnemu končanju. Uzakonjena evtanazija, izvajana na stroške zdravstvene blagajne, bi v to dejanje umora bližnjega, ki je moralno nedopustno, prisilila ne samo zdravstveno osebje, ampak vse državljane, ki s svojimi prispevki polnimo blagajno splošnega zdravstvenega zavarovanja – podobno kot v primeru splava. Država bi nas tako prisilila k sodelovanju pri umoru, kar je za vse, ki nam je človeško življenje sveto, moralno nesprejemljivo. Država nas bi prisilila, da ravnamo proti svoji vesti.

IV.

Bolnik, ki je že po naravi boleznj prepuščen zdravnikovi odločitvi, bo v končnem obdobju življenja ob zavesti, da isti zdravniki izvajajo tudi evtanazijo, postal žrtev strahu, kaj se lahko z njim zgodi v stanju nezavesti. Zato je vse govorjenje o humanosti evtanazije lažno, kajti resničnost je dokazano ravno nasprotna. Zagotovo je uzakonitev evtanazije bolj ali manj prikrit način navajanja in spodbujanja onemoglih in umirajočih, da jo izberejo. Gre torej za moralno in duševno siljenje v to izbiro. Odločno podpiramo zdravniške organizacije, ki se upirajo vključitvi zdravnikov v program nasilnega končanja življenja.

Zaradi naštetih razlogov Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci odločno nasprotuje uzakonitvi nasilnega končanja človeškega življenja in vabi vse sodržavljanke in sodržavljanke, da se temu upremo. Posebej pozivamo vse člane Katoliške Cerkve, da odločno branijo posameznikovo pravico do ustrezne zdravstvene oskrbe in nege starostnikov, neozdravljivo bolnih in umirajočih. Pozivamo k spoštovanju življenja in k vsestranski pomoči in sočutju do sočloveka, ki se bliža smrti.

Dr. Anton Stres, predsednik Komisije Pravičnost in mir pri SŠK